

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/364/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1110245338
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kuchtová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1110245338.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dariny Kuchtovej a členov senátu JUDr. Martina Murgaša a JUDr. Aleny Svetlovskej v právnej veci navrhovateľa: V. V. zastúpený advokátom JUDr. Daliborom Kyselicom, nám. Martina Benku 12 proti odporcom: 1/ Slovenská republika - Ministerstvo financií SR Štefanovičova 5, Bratislava, 2/ Finančné riaditeľstvo SR Lazovná 63, Banská Bystrica, v konaní o náhradu škody, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I v Bratislave zo dňa 15.02.2013, č. k. 12C/220/2010 -119 takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Bratislava I v Bratislave zo dňa 15.02.2013, č. k. 12C/220/2010 - 119 potvrdzuje.

Odporcom v 1/ a v 2/ rade sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa voči odporcom v 1/ a v 2/ rade domáhal náhrady škody vo výške 28 637,64 eur s prísl. a to spoločne a nerozdielne spolu s úrokmi z omeškania tak, ako zmenu petitu navrhovateľa pripustil súd prvého stupňa uznesením zo dňa 21.01.2013 pod č. k. 12C/20/2013.

Súd prvého stupňa uviedol, že navrhovateľ sa voči odporcom v prvom a v druhom rade spoločne a nerozdielne domáhal zaplata náhrady škody ako výpadku z príjmu na dani, ktorá mu mala vzniknúť tým, že odporcovia porušili svoje právne povinnosti uvedenom v zákone o správe daní a zmenou platobných výmerov navrhovateľa, ktorou bola prevádzkovateľom atómovej elektrárne V-1 aV-2 vyrubená daň za jadrové zariadenia za roky 2007 a 2008 v plnej výške, zmenili na daň pomernú. Navrhovateľ svoj nárok uplatnil s poukazom na ust. § 420 Obč. zak. Súd prvého stupňa konštatoval, že nie je viazaný právnym zdôvodnením právneho nároku a mal za to, že návrh navrhovateľa o náhradu škody nie je možné posudzovať podľa Občianskeho zákonníka, keď všeobecná zodpovednosť v týchto prípadoch vo vzťahu k štátu je upravená osobitnou právnou úpravou a to zákonom č. 214/2003 Z. z. Tento zákon zakladá zodpovednosť štátu a to však len v tých prípadoch, pokiaľ pri výkone verejnej moci došlo k vydaniu nezákonného rozhodnutia, alebo nesprávnemu úradnému postupu orgánov verejnej moci. Uviedol, že zodpovednosť štátu, štátneho orgánu za škodu podľa § 420 ods. 1 O. Z. nemožno na tieto prípady aplikovať. Táto prichádza do úvahy len, ak došlo k porušeniu právnej (zákonnej či zmluvnej) povinnosti štátnym orgánom, mimo uplatňovania jeho pôsobnosti pri výkone verejnej moci.

Súd prvého stupňa mal za to, že navrhovateľ bol pri vyrúbení dane za jadrové zariadenia prevádzkovateľom atómovej elektrárne V1 a V2 vykonávateľom verejnej moci, nebol účastníkom konania a nebol preto v konaní o náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z. z. aktívne legitimovaný. Podľa § 3 zák. č. 514/2013 Z. z. pasívne legitimovaný vo veci náhrady škody spôsobenej orgánmi verejnej moci je štát, zastúpený orgánom konajúcim v mene štátu a nie navrhovateľom označený

odporcu v 2/ rade a preto súd prvého stupňa návrh navrhovateľa voči odporcovi v 2/ rade pre nedostatok pasívnej legitímácie zamietol. Zároveň mal za to, že vo vzťahu k odporcovi v 2 rade nie sú splnené zákonné podmienky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú navrhovateľovi nezákonným rozhodnutím ani nesprávnym úradným postupom, keď nie je splnená základná podmienka podľa § 6 zák. č. 514/2003 Z. z. a to zrušenie rozhodnutia pre jeho nezákonnosť. Navyše rozhodnutie, ktorým bolo nezákonné rozhodnutie zrušené, musí byť právoplatné. Navrhovateľ za nezákonné rozhodnutie ktorým mu bola spôsobená škoda, označil rozhodnutia odporcu v 2/, ktorým ako odvolací orgán zmenil platobné výmery navrhovateľa a zaviazal prevádzkovateľov atómovej elektrárne V-1 a V-2 na zaplatenie dane za jadrové zariadenia za roky 2007 a 2008, pomerne. Tieto rozhodnutia odporcu v 2/ rade neboli zrušené pre nezákonnosť sú právoplatné. Preto súd ďalšie podmienky zodpovednosti štátu ako i vznik škody, i príčinná súvislosť z nezákonným rozhodnutím z dôvodu hospodárnosti neskúmal, pretože všetky 3 podmienky musia byť pre úspešné uplatnenie práva splnené súčasne.

Súd zároveň skúmal nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. Navrhovateľ za nesprávny úradný postup považoval činnosť odporcov pri vydaní rozhodnutí odporcu v 2/ rade, ktorými ako odvolací orgán zmenil platobné výmery navrhovateľa a zaviazal prevádzkovateľov atómovej elektrárne V-1 a V-2 na zaplatenie dane za jadrové zariadenia za roky 2007 a 2008, pomerne. Súd prvého stupňa uviedol, že podľa súdnej praxe činnosť priamo smerujúcou k vydaniu rozhodnutia nie je možné posudzovať ako nesprávny úradný postup, pretože prípadné nesprávnosti a vady tohto postupu sa prejavujú práve v obsahu rozhodnutia a z hľadiska zodpovednosti štátu môžu zakladať len zodpovednosť štátu za nezákonné rozhodnutie. Uviedol, že súd nemohol posudzovať vecnú správnosť právoplatných rozhodnutí daňových orgánov, túto je oprávnený posudzovať len príslušný orgán pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia. Tiež nemohol prehodnocovať právne závery daňových orgánov a ani ich postup. Preto navrhovateľ si nemôže v predmetnom konaní uplatňovať ako nesprávny úradný postup také pochybenie v postupe daňových orgánov, ktoré sa týkajú hmotnoprávneho posudzovania vzniku nároku a výšky daňovej povinnosti, pretože takéto hmotnoprávne či procesné pochybenia sa môžu priamo odraziť v rozhodnutiach, ktorých nezákonnosť môže byť vyslovená jedine na základe opravného prostriedku oprávneného daňového subjektu. Navyše ďalšie podmienky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, ako je vznik škody a príčinná súvislosť nesprávnym úradným postupom z dôvodu hospodárnosti konania skúmať nemusel, pretože všetky 3 podmienky musia byť pre úspešné uplatnenie práva splnené súčasne.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., a keďže úspešným odporcom nevznikli žiadne trovy na ich náhradu súd prvého stupňa nepriznal.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie navrhovateľ, ktorý žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že navrhovateľ ako obec má v slovenskom právnom poriadku dvojediné postavenie, jednak je orgánom verejnej moci pri vykonávaní úloh územnej samosprávy a delegovanej štátnej správy a zároveň je aj právnickou osobou, spôsobilou vystupovať ako subjekt súkromnoprávných vzťahov. Obec vystupuje v súkromnoprávných vzťahoch ako subjekt, ktorému Ústava SR priznáva ústavné práva a slobody. V oboch postaveniach môže obec vstupovať do vzťahov s orgánmi štátnej moci. Pripustil, že v rámci daňového konania navrhovateľ vystupoval ako orgán verejnej moci, avšak pri vymáhaní náhrady škody vystupuje ako subjekt súkromného práva - právnická osoba brániaca svoje majetkové záujmy. Poukázal pritom na čl. 46 ods. 3, 4 Ústavy SR, ako aj na čl. 36 ods. 3 Ústavného zákona, v zmysle ktorého každý má právo na náhradu škody, ktorú mu spôsobilo nezákonné rozhodnutie súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy, alebo nesprávny úradný postup.

Uviedol, že podmienky práva na náhradu škody podľa vyššie uvedených ustanovení Ústavy SR precizuje zákon 514/2003 o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci v platnom znení, avšak pokiaľ ide o právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím zákon v § 5 ods. 1 priznáva náhradu škody iba účastníkom správneho konania. Mal za to, že zákon nemôže zužovať množinu subjektov chránených Ústavou druhovým určením subjektu ochrany, a preto túto skutočnosť je potrebné vykladať tak, že zákon bližšie precizuje podmienky priznania náhrady škody z titulu nezákonného rozhodnutia iba tú časť množiny subjektov ústavnoprávnej ochrany podľa čl. 46 Ústavy, ktorá spĺňa podmienku účasti v správnom konaní. Ústavné právo na náhradu škody nezákonným rozhodnutím má však aj ten, komu takýmto rozhodnutím bola spôsobená škoda, a pritom nie je účastníkom konania. Súdy preto musia zvoliť taký výklad právnych predpisov, aby ústavné právo na náhradu škody zostalo zachované aj osobám, ktoré nespĺňajú podmienku účasti v konaní. Uviedol, že príkladom takéhoto

zužujúceho vymedzenia účasti v konaní je aj daňové konanie, upravené zák. č. 511/1992 Zb. o Správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov. Podľa § 101 citovaného zákona sa na daňové konanie nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Týmto ustanovením zákon vylučuje subsidiárnu aplikáciu základnej definície účastníka správneho konania podľa § 14 ods. 1 zák. č. 71/1967 Zb. Správneho poriadku, ktorá je založená na hmotnoprávnom pomere k veci, ktorá je predmetom konania. Hmotnoprávny pomer navrhovateľa k veci je daný skutočnosťou, že výnos z miestnej dane z jadrového zariadenia je vlastným príjmom rozpočtu Obce (§ 5 ods. 1 zák. č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v platnom znení). Právne normy však tento hmotnoprávny pomer navrhovateľa k predmetu správneho konania nerespektujú a nepriznávajú mu postavenie účastníka v konaní. Hmotnoprávny pomer obce k veci pri vyrubovaní dane za jadrové zariadenia potvrdil i Najvyšší súd vo svojom uznesení zo dňa 15.8.2005, pod sp. zn. 3Sž-o-KS 25/2005.

Navrhovateľ mal zato, že súd nesprávne právne vec posúdil aplikáciou zákona, ktorý neumožňuje navrhovateľovi domáhať sa jeho ústavných práv, čím došlo zo strany súdu k zásahu do ústavného práva navrhovateľa na náhradu škody podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy a čl. 36 ods. 3 Listiny. Mal zato, že súd mal na daný skutkový stav aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa § 420 O. z., prípadne pokiaľ by dospel k záveru, že ústavne súladný výklad zákona nie je možný, v zmysle čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, mal povinnosť neústavnú právnu normu neuplatniť a konanie podľa § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p. prerušiť a podať návrh Ústavnému súdu SR na zaujatie stanoviska k súladnosti právnych predpisov s Ústavou SR.

K odvolaniu sa vyjadril odporca v 1/ rade, ktorý navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Odporca v 1/ rade uviedol, že prvostupňový súd dostatočným spôsobom preskúmal danú vec, vykonal potrebné dokazovanie a dospel k správnym skutkovým zisteniam, keď mal zato, že sa jedná o rozhodovaciu činnosť štátneho orgánu v zmysle § 1 zák. č. 514/2003 Z.z.. Uviedol, že k nesprávnemu úradnému postupu môže dôjsť nielen pri úkonoch v rámci činnosti, pri ktorej štátny orgán nerozhoduje, ale aj v rámci jeho rozhodovacej činnosti, pričom nesprávnym úradným postupom môže byť aj nevydanie alebo oneskorené vydanie rozhodnutia v dôsledku porušenia stanovených alebo primeraných lehôt na jeho vydanie (nie však vydanie rozhodnutia samo...). Keďže v danom prípade došlo k vydaniu rozhodnutia a to v zákonnej lehote, v tejto veci nemožno uplatniť nárok na náhradu škody titulom nesprávneho úradného postupu.

Navrhovateľ sa nároku na náhradu škody domáha ako orgán verejnej moci, ktorý konal a rozhodoval ako orgán prvého stupňa v rámci správneho konania. Jeho nadriadený orgán verejnej moci - Daňové riaditeľstvo SR zmenilo rozhodnutie prvostupňového orgánu, pričom si navrhovateľ uplatňuje škodu z titulu zmeny rozhodnutia nadriadeným orgánom a poukazuje na nesprávny úradný postup Daňového riaditeľstva SR. Je paradoxné, že práve navrhovateľ predložil ako dôkaz uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 15.8.2005, sp. zn. 3Sž-o-KS 25/2005, ktoré potvrdilo uznesenie Krajského súdu v Tmave, v zmysle ktorého rozhodnutia vyplýva, že obec S. D. nebola účastníkom odvolacieho správneho konania, pričom postupom správneho orgánu - žalovaného, nebola ukrátená na svojich právach, keďže predmetom preskúmania bol platobný výmer, ktorý vydala ako orgán štátnej správy v zmysle § 1 ods. 1 písm. i/ zák. č. 544/1990 Zb. o miestnych poplatkoch v prvom stupni. Z právneho názoru Krajského súdu v Tmave, ktorý bol potvrdený Najvyšším súdom SR je zrejmé, že je neprípustné, aby si správny orgán (orgán verejnej moci) nižšieho stupňa nárokoval náhradu škody z titulu odlišného rozhodnutia nadriadeného správneho orgánu.

K odvolaniu sa písomne vyjadril i odporca v 2/ rade, ktorý žiadal, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Uviedol, že zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom je upravená v § 9 zák. č. 514/2003 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v platnom znení, pričom toto ustanovenie, aj keď len demonštratívne vymedzuje, čo sa považuje za nesprávny úradný postup, je zrejmé, že rieši len tie prípady vzniku škody, ktoré vznikli inou ako rozhodovacou činnosťou. Navrhovateľ sa domáha náhrady škody, ktorá mu bola spôsobená tým, že Daňové riaditeľstvo SR ako odvolací orgán svojimi rozhodnutiami zmenilo platobné výmery vydané navrhovateľom, a tak navrhovateľovi ako správcovi dane odňalo právo aj povinnosť vyrubiť miestnu daň v celej výške. Z tohto jednoznačne vyplýva, že škoda bola spôsobená rozhodovacou činnosťou Finančného riaditeľstva SR. Navrhovateľ však žiadnym spôsobom nepreukázal porušenie povinnosti zo strany Finančného riaditeľstva SR, ktoré by bolo možné posúdiť ako nesprávny úradný postup. Zákon č. 514/2003 Z.z. obsahuje právnu úpravu náhrady škody spôsobenú aj nezákonným rozhodnutím aj nesprávnym úradným postupom, preto nie je možné domáhať sa náhrady tejto škody podľa ust. § 420

Obč. zák. Navyše podľa § 3 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, v zákonom stanovených prípadoch, zodpovedá Slovenská republika. Orgánom, ktorý je vo veci náhrady škody oprávnený konať v mene štátu je ministerstvo alebo iný ústredný orgán štátnej správy (§ 4 ods. 1 písm. t/ zák. č. 514/2003 Z.z.). V danom prípade ústredným orgánom štátnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí daňová správa ako odvetvie štátnej správy je podľa zák. č. 575/2001 Z.z. O organizácie činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy Ministerstvo financií SR, a preto pre Finančné riaditeľstvo SR nevyplýva pasívna legitímácia v sporoch o náhradu škody, spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), prejednal odvolanie navrhovateľa v súlade s ust. § 212 ods. 1 O.s.p., viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania a v súlade s ust. § 214 ods. 1, v spojení s ust. § 156 ods. 3 O.s.p. dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné vyhovieť.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Súd prvého stupňa v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie, pričom dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec aj správne právne posúdil.

Súd prvého stupňa vec - nárok navrhovateľa na náhradu škody v súvislosti s údajnými porušeniami povinnosti štátnych orgánov pri výkone ich pôsobnosti ako orgánov verejnej moci vec posúdil s poukazom na zák. č. 514/2003 Z.z. účinného v rozhodnom období, najmä s poukazom na ust. § 3 ods. 1 a 2, § 5 ods. 1, § 6 a § 9 ods. 1, a správne vylúčil uplatnenie ustanovenia § 420 Obč. zák., pričom odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvého stupňa, nakoľko v prípade škody, ktorá vznikla v súvislosti s výkonom verejnej moci pri rozhodovaní a úradnom postupe orgánov verejnej moci o právach a právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických a právnických osôb, je potrebné postupovať v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z. v súvislosti s výkonom verejnej moci ak došlo k vydaniu nezákonného rozhodnutia alebo k nesprávnemu úradnému postupu orgánov verejnej moci. Neobstojí v danom prípade názor navrhovateľa uvedeného v odvolaní, že nesprávnou aplikáciou zákona, ktorý neumožnil navrhovateľovi domôcť sa jeho ústavných práv, malo dôjsť zo strany súdu prvého stupňa v zásahu do ústavného práva navrhovateľa na náhradu škody s poukazom na čl. 46 ods. 3 Ústavy a čl. 36 ods. 3 Listiny. V danom prípade totiž nedošlo k porušeniu, či už zákonnej alebo zmluvnej povinnosti zo strany štátneho orgánu mimo uplatňovania jeho pôsobnosti pri výkone verejnej moci, ale v danom prípade navrhovateľ konal a rozhodoval ako orgán prvého stupňa v rámci správneho konania, teda v súvislosti s pôsobnosťou výkonu verejnej moci, pričom jeho nadriadený orgán verejnej moci - Daňové riaditeľstvo (odporca v 2 rade) svojimi rozhodnutiami zo dňa 6.7.2009 zmenilo platobný výmer navrhovateľa č. 1/2009 a č. 3/2009 tak, že navrhovateľom vyrubenú daň v plnej výške zmenilo na daň pomernú a zároveň odporca v 2/ rade rozhodnutiami zo dňa 17.7.2009 zmenil platobný výmer navrhovateľa č. 4/2009 a č. 2/2009 tak, že navrhovateľom vyrubenú daň v plnej výške zmenil na daň pomernú. Navrhovateľ si teda náhradu škody uplatňuje z titulu vyššie uvedenej zmeny rozhodnutia zo strany nadriadeného orgánu.

Po tom, ako súd prvého stupňa, ktorý nebol viazaný právnym zdôvodnením žalobného nároku, vec posúdil s poukazom na zák. č. 514/2003 Z.z., správne skúmal podmienky pre uplatňovanie nároku navrhovateľa podľa § 6 citovaného zákona a dospel k záveru, že rozhodnutie odporcu v 2/ rade, ktorými ako odvolací orgán zmenil platobné výmery navrhovateľa a prevádzkovateľov atómovej energie zaviazal na zaplatenie dane za jadrové zariadenia pomerne, neboli v správnom konaní zrušené pre nezákonnosť, a preto nebola splnená jedna z troch základných podmienok na uplatnenie nároku na náhradu škody.

Postup súdu prvého stupňa je správny i pokiaľ súd skúmal nárok navrhovateľa na náhradu škody v súvislosti s nesprávnym úradným postupom. Navrhovateľ za nesprávny úradný postup považoval činnosť odporcov v súvislosti s vydaním rozhodnutia odporcu v 2/ rade, ktorými rozhodnutiami malo dôjsť k zmene platobných výmerov navrhovateľa. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na správne a v dostatočnom rozsahu odôvodnené rozhodnutie a to v tej časti, že súd v súvislosti s nesprávnym úradným postupom nemá možnosť posudzovať vecnú správnosť právoplatných rozhodnutí daňových orgánov, ani prehodnocovať ich právne závery a ani správnosť príslušných zákonných ustanovení v súvislosti s ich rozhodovacou činnosťou.

Vzhľadom na vyššie uvedené, preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny s poukazom na ust. § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania sa zakladá na ust. § 224 ods. 1, v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p. Odporcovia v 1/ a 2/ rade mali v odvolacom konaní plný úspech vo veci, avšak trovy odvolacieho konania im nevznikli a ani si ich neuplatnili.

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.